

Rodičovský příspěvek

Zákon o státní sociální podpoře (Zákon č. 117/1995 Sb.)

Zdroj: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1995/117?zalozka=text>

§ 30 Podmínky nároku na rodičovský příspěvek a jeho výše

(1) Rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, má nárok na rodičovský příspěvek nejdéle do 3 let věku tohoto dítěte, a to nejdéle do doby, kdy byla na rodičovském příspěvku vyplacena z důvodu péče o totéž nejmladší dítě v rodině celková částka 350000 Kč, není-li dále stanoveno jinak. V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou 2 či více dětí narozených současně (dále jen „vícerčata“), má tento rodič nárok na 1,5násobek částky 350 000 Kč.

(2) Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění (dále jen „denní vyměřovací základ“).

(3) Rodič volí výši rodičovského příspěvku do částky

a) nepřevyšující 13 000 Kč měsíčně,

b) převyšující 13 000 Kč měsíčně, jestliže lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 13 000 Kč, s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu měsíčně; při stanovení výše rodičovského příspěvku se vychází z toho denního vyměřovacího základu rodiče, který je k žádosti o rodičovský příspěvek rodičem doložen; jsou-li doloženy denní vyměřovací základy obou rodičů, vychází se z toho, který je vyšší, nebo

c) 1,5násobku částek uvedených v písmenu a) nebo b) v případě péče o vícerčata, nejvýše však do výše 1,5násobku 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu měsíčně.

(4) Dojde-li v rodině ke změně osob, které jsou pro stanovení výše rodičovského příspěvku posuzovány jako rodiče, a v souvislosti s tím dojde ke změně výše denního vyměřovacího základu, stanoví se rodičovský příspěvek podle nově splněných podmínek, a to od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž ke změně podmínek došlo.

(5) Volbu výše rodičovského příspěvku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek. Volbu výše rodičovského příspěvku lze měnit, nejdříve však po uplynutí 3 celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích, po které byl rodičovský příspěvek vyplácen, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby. Volbu výše rodičovského příspěvku nelze provést zpětně. Volba výše rodičovského příspěvku se provádí na základě písemné žádosti oprávněné osoby, která se podává u krajské pobočky Úřadu práce, která o rodičovském příspěvku rozhoduje.

(6) Jestliže by po odpočtu úhrnu částky rodičovského příspěvku, která náleží za aktuální kalendářní měsíc, a všech částek rodičovského příspěvku již vyplacených za předchozí období od celkové částky rodičovského příspěvku zbývala částka, která je nižší než částka, která náleží za aktuální kalendářní

měsíc, vyplatí se tato zbývající částka rodičovského příspěvku spolu s částkou náležející za aktuální kalendářní měsíc.

(7) Jestliže rodič čerpal na nejmladší dítě v rodině dávku obdobnou rodičovskému příspěvku v jiném státě, odečte se z celkové částky rodičovského příspěvku částka vyplacená na totéž dítě jiným státem.

§ 30a

(1) Rodič, kterému zanikl nárok na rodičovský příspěvek z důvodu narození dalšího nejmladšího dítěte v rodině, nebo z důvodu vzniku nároku na peněžitou pomoc v mateřství na další nejmladší dítě v rodině, má nárok na jednorázovou výplatu částky, která nebyla vyčerpána z celkové částky rodičovského příspěvku na dítě, které přestalo být nejmladším dítětem v rodině. Podmínkou je, že alespoň jednomu z rodičů lze k datu narození dalšího nejmladšího dítěte v rodině stanovit denní vyměřovací základ nebo že je některý z rodičů k tomuto datu osobou, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu samostatně výdělečně činnou. Jednorázová výplata částky se rodiči vyplatí po narození dítěte, které se stalo nejmladším dítětem v rodině, a to v kalendářním měsíci, který následuje po kalendářním měsíci, v kterém rodič ohledně narození nejmladšího dítěte v rodině splnil ohlašovací povinnost podle § 61 odst. 1.

(2) Při péči o totéž dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek nebo splňují-li podle o rodičovském příspěvku rozhoduje, kterému z rodičů se rodičovský příspěvek přízná.

(3) Je-li dítě rozhodnutím soudu svěřeno do pěstounské péče na přechodnou dobu³²⁾, nárok na rodičovský příspěvek nevzniká.

§ 30b Podmínka osobní celodenní péče o dítě

(1) Podmínka osobní celodenní a řádné péče pro nárok na rodičovský příspěvek po celý kalendářní měsíc podle § 30 odst. 1 se považuje za splněnou i v kalendářním měsíci, v němž a) se dítě narodilo,

b) rodič měl po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytnuté v souvislosti s porodem,

c) osoba dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu (§ 7 odst. 10 a 11), s výjimkou pěstounské péče na přechodnou dobu,

d) dítě dosáhlo věku 3 let, do kterého náleží rodičovský příspěvek podle § 30 odst. 1,

e) dítě nebo rodič zemřeli,

f) rodič převzal do péče vlastní dítě, které bylo do doby převzetí svěřeno do péče jiné osoby na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo převzal do péče dítě, které bylo do dne převzetí umístěno na základě rozhodnutí příslušného orgánu v ústavu (zařízení), v němž bylo dítěti poskytováno plné přímé zaopatření anebo převzal dítě z péče poskytovatele zdravotních služeb, které trvalo déle než 3 kalendářní měsíce.

(2) Je-li rodič pobírající rodičovský příspěvek nebo dítě, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, ze zdravotních důvodů ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče déle než 3 kalendářní měsíce, nenáleží výplata rodičovského příspěvku od čtvrtého kalendářního měsíce poskytování lůžkové péče. V této době však může rodič provést volbu podle § 30 odst. 3. Věta první neplatí, jestliže rodič o dítě umístěné ze zdravotních důvodů ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče osobně celodenně a řádně pečuje.

(3) Má-li v rodině jeden z rodičů v kalendářním měsíci nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, rodičovský příspěvek náleží, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a těmito dávkami nemocenského pojištění. Jako nárok na nemocenské podle věty první se posuzuje nárok na náhradu uvedenou v § 5 odst. 1 písm. b) bodu 5³ⁱ).

§ 30c

(1) V případě, že rodič přestane pečovat o jedno nebo více dětí z vícerčat, dojde k přehodnocení nároku na rodičovský příspěvek a jeho celkovou výši. Pro nové stanovení nároku, popřípadě nároků na rodičovský příspěvek a jeho výši se z částky nově stanoveného nároku na rodičovský příspěvek odečte dosud vyplacená částka rodičovského příspěvku pro vícerčata. K přehodnocení nároku na rodičovský příspěvek a jeho celkovou výši dojde rovněž v případě, kdy rodič začne pečovat o 2 nebo více dětí z vícerčat s tím, že i v tomto případě se z částky nově stanoveného nároku na rodičovský příspěvek odečte dosud vyplacená částka rodičovského příspěvku na všechny tyto děti.

(2) Pokud by při novém posouzení nároku na rodičovský příspěvek podle odstavce 1 bylo zjištěno, že z důvodu rozdělení nebo sloučení vícerčat již byla přečerpána celková výše rodičovského příspěvku, nepovažuje se tato situace za přeplatek na dávce.

(3) V případě, že rodič pečuje o vícerčata a jedno nebo více dětí z těchto vícerčat zemře, přitom rodič dále pečuje alespoň o jedno dítě, může ministr práce a sociálních věcí na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona ve výjimečných případech v závislosti na celkových sociálních poměrech rodiny a délce péče o vícerčata rozhodnout odchylně od postupu stanoveného v odstavcích 1 a 2.

§ 31

(1) Rodinou se pro účely rodičovského příspěvku rozumí rodina podle § 7 odst. 1 až 4 a odst. 6 až 11. Pro nárok na rodičovský příspěvek musí podmínka trvalého pobytu a bydliště na území České republiky být splněna jen u oprávněné osoby a u dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek.

(2) Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, s výjimkou svěření dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu, dítě, jehož rodič zemřel, a dítě manžela nebo partnera. Je-li rodičem dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek nezletilá osoba, lze jí přiznat rodičovský příspěvek, jen jestliže soud nerozhodl o pozastavení výkonu povinnosti a práva péče o dítě u nezletilého rodiče. Je-li rodičem dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek osoba, u které soud rozhodl o omezení její svéprávnosti v oblasti výkonu rodičovské odpovědnosti, lze jí přiznat rodičovský příspěvek, jen jestliže soud u tohoto rodiče rozhodl o zachování výkonu povinnosti a práva péče o dítě.

(3) Podmínka osobní celodenní péče se též považuje za splněnou a rodičovský příspěvek náleží, jestliže

a) dítě, které nedosáhlo 2 let věku, navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu nepřevyšujícím 92 hodin v kalendářním měsíci,

b) dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu nebo její třídu zařízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,

c) dítě zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,

d) dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně a jestliže oba rodiče nebo osamělý rodič je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) podle zákona o sociálních službách,

e) rodič zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou, nejde-li o případy uvedené v písmenu a), v době, kdy je výdělečně činný nebo je žákem nebo studentem soustavně se připravujícím na budoucí povolání (§ 12 až 15), s výjimkou studia za trvání služebního poměru příslušníků ozbrojených sil; docházka do uvedených zařízení se nesleduje u dětí starších 2 let.